

на підставі причинно-наслідкових зв'язків. Спочатку виникає господарська (економічна) криза, вона провокує соціальну кризу, а за нею йдуть політична, культурна та світоглядні кризи. Сукупність екологічній, господарській, соціальній політичній та культурно-ідеологічній кризи створює загальну кризу цивілізації як системи. Це своєрідна точка біфуркації. У цей період суспільство, щоб вижити, повинно змінити своє ставлення до довкілля, тобто знайти нову систему господарювання, нові технології, навіть, змінити уявлення про світ, про себе, про особистість (себто – змінити систему цінностей). Екологічні кризи цивілізацій можуть бути викликані змінами в довкіллі природничого погодження, а можуть бути викликані антропогенними змінами довкілля, також можливі випадки, коли ці два види змін виступають разом [1, с. 40–41].

Література:

1. Брило Ю. М. Причини дискретності цивілізацій *Грані*. 2014. Т. 1. № 3. С.40–45.
2. Радкау Й. Природа и власть. Всемирная история окружающей среды. Москва : Изд. Дом Высшей школы экономики, 2014. 472 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-300-5-58>

СУТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ АППЕРЦЕПЦІЇ У ДІЯЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ

Павлова О. В.

*здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії першого курсу
спеціальності 053 – Психологія
кафедри педагогіки та психології
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

Апперцепція є вираженням загальних закономірностей, згідно з якими зовнішні об'єкти і явища визначають зміст психічної діяльності, діючи через внутрішні суб'єктивні умови, сформовані в ході попереднього розвитку особистості в результаті взаємодій із середовищем [3]. Сприйняття залежить не тільки від об'єкта, але і від суб'єкта, від його потреб, інтересів, уявлень, понять і т. д. Безпосередні враження від предметів активізують певні сліди минулих вражень, вони включаються

до складу попереднього досвіду, завдяки чому сприйняття відбувається швидше, вибірково і осмислено.

Термін «аперцепція» ввів Г. В. Лейбніц. Й. Ф. Гербарт вважав, що будь-який новий прояв сприймається й інтерпретується залежно від того, що він пов'язаний із спорідненими проявами минулого досвіду, який він назвав апперцептивною масою. Процес з'єднання – це апперцепція. Аперцепція визначає виразність, правильність і міцність сприйняття і засвоєння нових знань [4]. Розуміння апперцепції Гербарта стало теоретичною основою його педагогічного вчення про принципи та прийоми засвоєння знань (структура курсу, наступність, послідовність тощо). Завдяки роботам В. Вундта поняття «аперцепція» отримало широке поширення в психології, наповнивши змістом пояснювальні ним принципи роботи свідомості. Вунд покладається на апперцепцію – процеси уваги, мислення та волі – для складної діяльності свідомості.

Гостре сприйняття руху має вирішальне значення в практичних завданнях, особливо у виробничому середовищі, де небезпека підвищена, а подразники поширені. Точному сприйняттю руху сприяє поєднання зусиль зорових і м'язових аналізаторів, що працюють у парі з рухом голови й очних яблук.

Сприйняття ґрунтується не лише на зовнішніх подразниках, а й на особистості, яка сприймає. Реальна, жива людина спостерігає за своїм оточенням, а не лише очима та вухами. Це означає, що значну роль у сприйнятті відіграє аперцепція – вплив особистості та психічного стану людини. У процесі сприйняття можуть виникати ілюзії; це неправильні інтерпретації об'єкта та його якостей. Наприклад, сіра смуга на більш світлому фоні здається темнішою, ніж на чорному. Причини виникнення ілюзій у військовослужбовців можуть бути обумовлені як об'єктивними, так і суб'єктивними факторами.

Приклади об'єктивних причин: Коли об'єкт дуже схожий на фон, це може призвести до маскування об'єкта через відсутність контрасту.

Слід взяти до уваги явище опромінення, оскільки воно може призвести до того, що світлі об'єкти здаються більшими за розміром, ніж їхні темніші аналоги. Крім того, на сприйняття розміру також може впливати кількість простору або часу, які займають об'єкти. Порожнє завдання часто сприймається більшим, ніж наповнене сенсом. Сприйняття розриву в траншеї або траншеї на відстані змінюється на основі ефекту «змінного рельєфу», де він може сприйматися як віддалений або виступаючий.

Суб'єктивні причини ілюзій включають: тимчасове сприйняття, неправильне тлумачення сприйнятого значення або приписування правильного значення.

Під впливом фантазії можна недооцінити чи переоцінити кількість ворогів у бою, будівель та архітектурно-монтажних робіт.

Менеджери не байдужі до проблем продуктивності, як співробітники сприймають навчальні матеріали в класі, інструктажі з техніки безпеки тощо. Це залежить від рівня розвитку мимовільного і довільного сприйняття (залежно від залучення волі і поставленої мети), здатності до спостереження (форма активного чуттєвого сприйняття людиною дійсності), спостережливості бійця.

Особливою і найбільш розвиненою формою навмисного сприйняття є спостереження: тривале, систематичне, планомірне, цілеспрямоване сприйняття військовослужбовцем предмета, явища, предмета, навчальної проблеми на уроці. Сприйняття навчального матеріалу на рівні спостереження забезпечує йому необхідну продуктивність. Тривала спостережна практика сприяє розвитку спостережливості, уміння помічати ознаки, але на перший погляд дріб'язкові ознаки предметів майже не помічаються.

Апперцепція – це залежність сприйняття від минулого досвіду, від загального змісту психічної діяльності людини та її індивідуальних особливостей, від роду занять [1]. У військовій діяльності спостерігається спотворене сприйняття об'єктів, відоме як марення. Наприклад, він широко використовується у військовій справі для маскуванню військ. Основою ілюзій можуть бути фізіологічні закони, закони вищої нервової діяльності. Вони виробляються під впливом вказівок людини. До них відносяться, наприклад, ілюзії перспективи та ілюзії відстані. Таким чином, однакові за розміром фігури здаються нам нерівними, паралельні лінії збігаються, вертикальні довші за горизонтальні тощо. Тип сприйняття простий – сприйняття пов'язане в першу чергу зі своєю роботою [2].

Отже, порівняно з відчуттям, апперцепція є більш складним психологічним пізнавальним процесом, який відіграє важливу роль у діяльності військовослужбовців.

Література:

1. В. В. Стасюка Морально-психологічне забезпечення у Збройних Силах України : підручник : у 2 ч. Ч. 1. Київ : НУОУ, 2012. 682 с.
2. А. М. Романишин, О. В. Бойко, Д. В. Богородицький. Психологія бою: діяльність командира підрозділу щодо підтримання морально-психологічного стану особового складу бойових дій. Львів : НАСВ, 2015. 322 с.
3. Ходаківський Є. І. Психологія управління : навч. посіб. Київ : Центр учб. літ., 2008. 608 с.

4. Варій М. Й. Основи психології і педагогіки : підручник. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2017. 547 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-300-5-59>

АВТОРСЬКИЙ КІНЕМАТОГРАФ: ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ТА ОСНОВНИХ ХАРАКТЕРИСТИК

Погасій С. М.

здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії третього курсу спеціальності 034 – Культурологія

кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін

Міжнародний гуманітарний університет

м. Одеса, Україна

Виникнення теорії авторства в кіно пов'язано з теоретичним осмисленням, яке зародилася у Франції в 1950-х роках так званої «Нової хвилі» та поширилась у працях французьких кінокритиків та кінодіячів, що групувалися навколо заснованого 1951 журналу «Кайє дю сінема». А. Базен, Ж.-Л. Годар, Ж. Ріветт, Е. Ромер, Ф. Трюффо, К. Шаброль у своїх публікаціях виступили проти «індустріалізації кінематографу, недоліків конвеєрної студійної системи, диктату продюсерів та орієнтації на смаки пересічного (як найчисленнішого й тому економічно привабливого) глядача. Натомість, обстоювалося право режисера (як ключової фігури кінопроцесу, автора – творця фільму) на творчу свободу та втілення власного задуму. «Причина крилася в тому, що представники цієї течії виробили свій, унікальний, що характеризує їх художній кіно-стиль, «почерк», який простежувався у всіх їхніх картинах. Це тисячі картин різних жанрів з яскраво вираженими авторським поглядом і авторською манерою оповіді режисера» [3, с. 126]. Саме поняття «авторське кіно» було сформовано у 1954 році кінокритиком Ф. Трюффо. Воно було прийнято його французькими колегами, а пізніше підтримано в Німеччині і поступово стало визнаним у світовому кінематографічному суспільстві.

Формування концепції «авторства» в кіно, становлення «Арт-сінема» як міжнародного явища, його максимальна популярність збіглися з тим періодом, коли працювали Фелліні, Антоніоні, Бертолуччі, Пазоліні, Вісконті, Бергман, Годар, Трюффо, Рене, Тарковський, Вендерс, Херцог, Фассбіндер. Тому історично склалося, що класичне, еталонне уявлення